

Návrh na vyslanie príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky na podporu opatrení na zvýšenie ostražiteľnosti a ochrany vzdušného priestoru členských štátov východného krídla Organizácie Severoatlantickej zmluvy

1. Politické aspekty a medzinárodné súvislosti návrhu

Za posledné desaťročie Organizácia Severoatlantickej zmluvy (ďalej len „NATO“) výrazne posilnila svoju úlohu odstrašenia a obrany pozdĺž celého aliančného východného krídla (Nórske kráľovstvo, Fínska republika, Estónska republika, Litovská republika, Lotyšská republika, Poľská republika, Slovenská republika, Maďarsko, Rumunsko, Bulharská republika a Turecká republika). NATO na výrazné zmeny bezpečnostného prostredia reaguje posilnením svojej pripravenosti chrániť a brániť všetky členské štáty.

Základným princípom je pritom predchádzanie ozbrojenému konfliktu, a s tým súvisiaca ochrana a uistenie členských štátov NATO. Odstrašenie je základným elementom aliančnej obrannej stratégie. Proces adaptácie začal schválením Akčného plánu pripravenosti (RAP) na samite NATO vo Walese v roku 2014 a adaptácia kontinuálne pokračuje rozhodnutiami zo samitov NATO posilňujúcimi celkovú zostavu odstrašenia a obrany NATO.

Aktivita NATO Východná stráž (ďalej len „*Eastern Sentry*“) bola spustená v reakcii na viaceré narušenia vzdušného priestoru členských krajín NATO. Generálny tajomník NATO Mark Rutte a najvyšší veliteľ spojeneckých síl v Európe (SACEUR) generál Alexis G. Grynkewich oznámili 12. septembra 2025 spustenie flexibilnej viacdoménovej vojenskej aktivity *Eastern Sentry*. *Eastern Sentry* sa formálne začala 19. septembra 2025 bez stanovenia termínu ukončenia.

V praxi sa realizuje posilnenie monitorovania vzdušného priestoru NATO, nasadenie stíhacích lietadiel, prostriedkov včasného varovania, velenia a riadenia a koordinácie opatrení protivzdušnej obrany. *Eastern Sentry* je súčasťou komplexu opatrení na zvýšenie ostražiteľnosti a posilnenie pripravenosti NATO pri ochrane územia celého východného krídla NATO s dôrazom na oblasti najviac vystavené vzdušným hrozbám.

Opatrenia na zvýšenie ostražiteľnosti sú predmetom pravidelného prehodnocovania. Aktivity zahrnuté v *Eastern Sentry* sú vo vzdušnej doméne vykonávané v rámci Stáleho obranného plánu pre integrovanú protivzdušnú a protiraketovú obranu NATO a budú pokračovať aj po formálnom ukončení *Eastern Sentry*. Do tohto Stáleho obranného plánu patria všetky aktivity NATO na ochranu vzdušného priestoru Aliancie, vrátane *Air Policing*-u. Ide o dlhodobú súčasť systému kolektívneho odstrašenia a obrany Aliancie, ktorá si vyžaduje schopnosť pružne reagovať na meniace sa operačné požiadavky NATO.

2. Vojensko-odborné aspekty návrhu

Účelom vyslania príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“) je posilniť schopnosti NATO pri monitorovaní vzdušného priestoru členských štátov NATO, včasnom varovaní, tvorbe spoločného obrazu o vzdušnej situácii a podpore integrovanej protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO na východnom krídle NATO.

Vyslanie príslušníkov OS SR predstavuje príspevok k odstrašeniu a zároveň zvyšuje a preveruje interoperabilitu, pripravenosť OS SR pôsobiť v mnohonárodnom prostredí a prispieva k plneniu spojeneckých záväzkov.

Z tohto dôvodu sa predmetným materiálom navrhuje vyslať v rámci podpory opatrení na zvýšenie ostražiteľnosti a ochrany vzdušného priestoru členských štátov NATO do 101 príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky:

- na účely podpory monitorovania vzdušného priestoru členských štátov NATO, tvorby a výmeny radarovej informácie, včasného varovania, vytvárania spoločného obrazu o vzdušnej situácii, podpory velenia a riadenia a na plnenia úloh integrovanej protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO (NATINAMDS);
- na plnenie úloh na území členských štátov NATO na východnom krídle Aliancie, prioritne v Poľskej republike a Rumunsku;
- v termíne od schválenia mandátu až do ukončenia aktivít NATO na zvýšenie ostražitosti v rámci Stáleho obranného plánu pre integrovanú protivzdušnú a protiraketovú obranu NATO;
- so zotrvaním pod národným velením Slovenskej republiky, t. j. pod velením tzv. národných autorít v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a plnením úloh pod velením a riadením najvyššieho veliteľa spojeneckých síl v Európe (SACEUR);
- s tým, že spolupráca s príslušnými orgánmi NATO, ako aj zahraničnými partnermi v oblastiach riadenia, činnosti a zabezpečenia príslušníkov Ozbromených síl Slovenskej republiky počas ich pôsobenia mimo územia Slovenskej republiky bude v súlade s týmto návrhom zabezpečená prostredníctvom Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ozbromených síl Slovenskej republiky.

Vyslanie príslušníkov OS SR bude tvorené spôsobilosťou pozemného rádiolokačného prieskumu vrátane obsluhy, prvkov velenia a riadenia, logistického, spojovacieho, zdravotníckeho a ochranného zabezpečenia, ako aj ďalších síl a prostriedkov nevyhnutných na zabezpečenie plnenia uvedených úloh.

Vyslanie príslušníkov OS SR pozostáva z:

- národného veliteľského a podporného prvku v počte do 16 profesionálnych vojakov (ďalej len „PrV“),
- vojenského personálu vo veliteľských štruktúrach NATO Stáleho obranného plánu pre integrovanú protivzdušnú a protiraketovú obranu NATO v počte do 10 PrV,
- jednotky do veľkosti ekvivalentu pozemnej čaty určenej na zabezpečenie bojovej spôsobilosti, bojovej podpory v súvislosti s rádiolokátorom v počte do 70 PrV,
- prvku ostatných zložiek MO SR v počte do 5 PrV.

Zoznam techniky:

- do 3 ks rádiolokátor ELM 2138M
- do 15 ks kolesovej techniky

Zoznam materiálu:

- do 20 ks nočné pozorovacie prístroje
- do 10 ks UAV vybavené kamerou
- do 15 ks ISO 1 kontajnerov

Zoznam munície:

- výcviková munícia a munícia na zabezpečenie zásob (12 DOS)

Zoznam zbraní:

- do 210 ks vojenských zbraní

3. Právne aspekty návrhu

Prostredníctvom materiálu sa navrhuje vyslanie príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky na podporu opatrení na zvýšenie ostražitosti a ochrany vzdušného priestoru členských štátov východného krídla NATO.

Materiál sa predkladá v súlade s čl. 86 písm. 1) Ústavy Slovenskej republiky, na základe ktorého podlieha súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky každé vyslanie príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, ak toto vyslanie nepatrí podľa Ústavy Slovenskej republiky do vymedzenej právomoci vlády Slovenskej republiky.

Návrh umožňuje vyslať príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky na plnenie úloh ďalšej spolupráce zbrojených síl so zahraničnými ozbrojenými silami v súlade s medzinárodným právom podľa § 12 ods. 1 písm. g) zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, a to v termíne od schválenia mandátu do ukončenia aktivít NATO na zvýšenie ostražitosti v rámci Stáleho obranného plánu pre integrovanú protivzdušnú a protiraketovú obranu NATO.

Pôsobenie príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky v rámci kolektívnej obrany členských štátov NATO po prípadnej aktivácii čl. 5 Severoatlantickej zmluvy bude podmienené osobitným rozhodnutím ústavného orgánu Slovenskej republiky za podmienok stanovených právnym poriadkom Slovenskej republiky a medzinárodným právom.

Status príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky na území štátov vyslania sa riadi Zmluvou medzi štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami Severoatlantickej zmluvy, vzťahujúcou sa na status ich Ozbroyených síl, uzatvorenou v Londýne 19. júna 1951 a bilaterálnymi medzinárodnými zmluvami alebo medzinárodnými zmluvnými dokumentmi. Konkrétne podmienky pôsobenia príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky v mieste ich vyslania budú upravené osobitnými medzinárodnými zmluvnými dokumentmi.